

φρούρε κ' ἐκείνη τὰ κατημένα τὰ παιδιά, που θαμά-
ζανε τὸ δασκαλικο ἐκείνο τέρας. Τάχα χαλασμένα
μὲ τὸ Μητροπολίτη, εἴτανε μαλλωμένοι μὲ τὸν Πρό-
ξενο, εἴτανε δυσχεστερημένοι μ' ὅλους τοὺς πρόκριτους
τῆς Θεσσαλονίκης· κι ὁμως κανεὶς δὲν εἶχε τὴ δύνα-
μη νὰ τόνε κουνήσει ἀπ' τὴ θέση του, γιατί καθὼς
εἶπαμε ὁ προορισμός του εἴταν ἱερός καὶ δύσκολα θὰ
βρίσκονταν ὁ ἀντικαταστάτης του. Κι ἄρτοι λοι-
πὸν ἀπ' τὸ γινάτι τους κατηγοροῦσαν τὸ σχολεῖο
του, πὼς τίποτα δὲ μαθαίνει στὰ παιδιά του. Μὰ
σ' αὐτὸ θαρρῶ ἔκαναν προσωποληψία, γιατί, σὰν κα-
λογυρέψουμε, κανένα ρωμικὸ σχολεῖο δὲ μαθαίνει
τίποτε στὰ παιδιά του.

Μὰ ὁ Πρόξενος ἀπὸ δὲ μπόρεσε νὰ τὸν τινάζει
ἀπ' τὴ θέση του, μεταχειριζόμενος ὅλα τὰ κανονικὰ
μέσα, ἀπαράσιε στα τελεφεῖα νὰ πετύχει τὸ σκοπό
του μὲ πονηριὰ· τὸ μέτρο ἄρτῳ εἶναι πολὺ παλιὸ
στοὺς Ἕλληνας· χορολογεῖται ἀπ' τὴν ἐποχὴ τοῦ
Δούρειου ἵππου. Κι τὴν πονηριὰ του τὴν ἔβαλε
σ' ἐνέργεια τὴν καθαρὰ Δεφτέρια τὸ πουργό.

Τὰ γραφεῖα τοῦ Προξενείου εἴτανε χαμπηλά κ' εἶ-
χαν τὰ παραθύρια τους μὲς στὴν ἀβλὴ τοῦ σχολείου
μας. Ὁ παπᾶς γιὰ νὰ καταφρονήσει τὸν Πρόξενο
πιάνει καὶ σπῆνει τὸν ἀρνιθόνα του μπρὸς στὰ πα-
ραθύρια ἐκεῖνα. Ἀπὸ δὲν εἴτανε βολετὸ νὰ τὸ χω-
νέψι πλὴν ἑνὸς Προξενος, καὶ Γενικοῦ Προξενος
καλίστα. Τὴν ἀβλὴ λοιπὸν τῆς καθαρῆς Δεφτέριας,
ποὺ σὰς λῆω, κατὰ διαταγὴ τοῦ Προξενου ἑνὸς
κλητήρα· πηδαίει ἀπ' τὸ παράθυρ μὲς στὸν ἀρνι-
θόνα καὶ πιάνει ἕναν κούρκο χοντρὸ σὰν τὸν ἀ-
φέντη του καὶ τόνε βάζει καὶ κουτσουλᾷ ἀπάνου
σὲ κάτι ἀνοιχτὰ τεφτέρια, πὼς εἴτανε τάχα τοῦ
Προξενείου τά... ἀρχεῖα τὰ λένε; πὼς τὰ λένε; Ὑ-
στερα τραβήχτηκαν ὅλοι μὲσα καὶ βιγλίζανε νὰ
κάνουν τὸ ἔργο τους. Ὁ Παπᾶς τὸ πουργὸ ἐκεῖνο
μαχμουρλῆς, σὰν Ἰντὸς Φοκίρης, πήγαινε νὰ κάνει
τὴ συννηθισμένη του ἐπίσκεψι στὰ πουλιὰ του, ποὺ
τ' ἀγαποῦσε περισσότερο ἀπ' τοὺς μαθητὰδες του.
Ἀμα τὸν εἶδε πῶρουνταν ὁ Πρόξενος, ἔμπηξε τίς
φωνές, πὼς τάχα κείνη τὴν ὥρα ἀνακλύψε τὸ κακό,
ποὺ ἔχανε κάνει τὰ πουλιὰ τοῦ Παπᾶ σ' ἀρχεῖα
του. Κι ἐκφύτει λοιπὸν ἀπ' τὸ παράθυρ μ' ἕνα
ρεβολερῆκι καὶ σκοτώνει δυὸ τρία κεφάλια πουλιὰ
μπρὸς στὰ μάτια τοῦ Παπᾶ· ἐν' ἀπ' τὰ θύματα
εἴταν κι ὁ κούρκος ὁ σιτεφτός. Ἀπὸς κατάκαψε
τὴν καρδιά τοῦ Παπᾶ. Ἐξάλλοι λοιπὸν καὶ ξεφρε-
νιασμένοι ὁ Πανσιολογιώτατος (pardon) Ἀρχιμαν

τρίτης ἡ Ἀρχιμαντρίτης, βλέποντας πὼς ἔτσι
ἀφῶκα οἱ λύκοι μπήκανε στὸ φτερότο τοῦ ποίμνιο,
ἀρπάζει μιὰ πέτρα καὶ τὴνε τραβᾷ ἴσα κ' αὐτὸν
Πρόξενο, ποὺ ἐν τὸν ἔδρασε, δὲν ἔχω κ' ἐγὼ τί θὰ
τὸν ἔκαμνε κατόπι κι ἄλλη, ὅστερα κι ἄλλη· μὰ ὁ
Πρόξενος βλέποντας πὼς ὁ ρασσοφόρος δὲ χωρατέβει,
τραβήχτηκε μέσα κι ἄρσε τὸν Παπᾶ νὰ πετροβο-
λάει τὰ γιαιὰ τῶν παραθυριῶν συνοδέδοντας τὴν
κάθε πετριά του μὲ βροσιές χαμάλικες.

Τὰ παραθύρια τοῦ κοιτώνα μας βλέπανε κατάν-
τικρα στὸν ἀρνιθόνα ποὺ γίνονταν ἡ φοβερὴ σκηνή.
Εἴχαμε ξυπνήσει ἀπ' τὲς βροντὲς κι ἀπ' τὸ
κακὸ καὶ τρίδοντας τὰ μάτια σεριανίζαμε ὅλη τὴν
κακορίζικη τῶν ἐπίσημων ἐκείνων ἀνθρώπων, τοῦ
Παπᾶ καὶ τοῦ Προξενου.

— Παιδιά, ὁ χτεσινὸς ὁ γάδαρος! εἶπε κάποιος
μας.

— Πιὸ πετυχημένο παρκμοιάσιμο δὲ μπορούσε νὰ
γίνει.

— Καχ...! κουκουχού! ὅλοι προσπαθοῦσαμε
νὰ πιξοῦμε τὸ γέλιο μας μήπως μὲς πάρουνε χαμ-
πάρι οἱ παιδονόμοι καὶ σῶμε καμιά τιμωρία.

Κι βλέποντάς τον μὲ πόση ἀγριάδα ὁμοῦσε
ἀνάμαλλος (τοῦ ἔχε πῆσει ὁ σκουρός) κοκκινωπυρι-
σμένος, σαλιάρης καὶ γελοιογραφικός, συλλογίστηκα:
Γιατὶ τάχα τοῦτος ὁ βλοσυρμένος ὁ Παπᾶς νὰ κατα-
πολεμᾷ τόσο τὴ θεωρίαν τοῦ Ντάρβεν, ἀπὸς ἄρτῳ
ὁ ἴδιος κείνη τὴ στιγμή παράστηνε φῶς φανερὸ πα-
ράδειγμα ἀταβιμίου; δηλαδὴ νὰ μὴν τὰ πολυλο-
γοῦμε, μὲ συμπάθειο κιόλας, δὲν εἶχε διαφορὰ ἀπ'
τὸ χτεσινὸ τὸν κυρμέντιο.

Κι ἀπὸς ἔτσι ἔσπασε, ἔσκισε, ἔβρισε, ἔφτυσε,
τραβήχτηκε κατόπι στὸ διεφθοντήρι, ὅπου κάμπο-
σιν ὄρ' ἀκόμα, σπέραζε, τάραζε, βούτζε, μούγκριζε
καὶ τέλος ἀποσύρθηκε στὴν κάμαρά του τὴν ξεχω-
ριστὴ καὶ πῆρε νὰ διαβάσῃ τίς ὥρες (ἀρχίζε ἡ με-
γάλη Σαρακοστή) καὶ νὰ παρακαλέσει τὸν Κύριο καὶ
Δέσποτα τῆς ζωῆς του «πνεῦμα ἀργίας, περιεργίας,
φιλαργίας, καὶ ἀργολογίας» νὰ μὴν τοῦ δώσει, μόνε
νὰ τοῦ χαρίσει «πνεῦμα σωφροσύνης, ταπεινοφροσύ-
νης, ὑπομονῆς, καὶ ἀγάπης» γιὰ νὰ βλέπει λέει,
«τὰ πταίσματά του» καὶ νὰ μὴν κατακρίνει «τὸν
ἀδελφόν του».

Ὁ Πρόξενος εἶχε κάνει καλὰ τὸ μέρος του, τώρα
εἴταν ἡ σειρά τοῦ Μητροπολίτη. Τὸ μεσημέρι κοντὰ
ἔρχεται ὁ κλητήρας τῆς Μητρόπολης καὶ λέει τοῦ

Αρχιμαντρίτη, «ὁ Πρόξενος πῆγε καὶ κατὰ γ-
γειλε στὴν ἀστυνομία, πὼς ἔνας γάδαρος πρόσβαλε
τὸ Προξενεῖο καὶ ζητᾷ τὴν τιμωρία του» κι ὁ Δε-
σπότης, ἐπειδὴ φοβᾷται μὴν ἔρθουν καὶ τὸν πιά-
σουνε καὶ προσβαλθεῖ τὸ ἱερατεῖο, τόνε συμβουλεύει
νὰ κάνει τὸν κόπο νὰ πᾶι ἴσια μὲ τὴ Μητρόπολη,
γιὰ νὰ προφυλαχτεῖ.

Τοῦ καημένου τοῦ Παπᾶ τοῦ πῆγε ρόδι ἀπ' τὸ
φῶς κι ἀκλούθησε τὸν κλητήρα. Κι ἄμα ἦρθε στὴ
Μητρόπολη τόνε καθίσανε στὸ φρέσκο δυὸ μερόνυχτα
κ' ἔτσι ξεδικήθηκε κι ὁ Δεσπότης. Δὲν μπαίνουνε
στὸ νοῦ παπαδες!

Τὴν τρίτη μέρα ἦρθε τηλεγράφος ἀπ' τὸν Πρό-
εδρο τοῦ Συλλόγου ποὺ διατηροῦσε τὸ σχολεῖο, νὰ
πᾶι ὁ διαφεντής στὴν Ἀθήνα, νὰ δώσει λόγο γιὰ
τὴν πράξη του. Καὶ πῆγε καὶ δὲ γύρισε πιά. Στὸν
τόπο του στείλανε ἕναν ἄλλον, μὰ προσέξανε νὰ
μὴν εἶναι μήτε παπᾶς μήτε παχὺς γιὰ νὰ μὴ μᾶς
θυμίζει τὸν ἄλλον.

Μὰς ἔφτανε σκέτος δάσκαλος.

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΣΤΗ ΜΟΥΣΑ

Μαντεύει Μοῖσα, προφητεύει δ' ἐγὼ.

Ὁ Μοῖσα, γίνε μάντισσα κ' ἐγὼ τὰ προφητεύω

(Πίνδαρος. Ἀποσπάσμ.)

ΤΟΥ ΔΕΑΝΤΡΟΥ Κ. ΠΑΔΑΜΑ

Γύνα, ξαναγεμῖνη, στὴ χώρα ποὺ ἀνθίζαν

Οἱ μισοὶ κ' οἱ μαυρόφυλλες δάφνες στεφάνια

Στοὺς διαλεχτοὺς σου νὰ πλέκουν· ἐδῶ, ποὺ σκορ-
[πίζαν

Τῆς ζωῆς τὰ τραγούδια οἱ λογιεῖς, οἱ πλαγιές, τὰ
[ρουμάνια.

Τῆς ἀχνόξανθης νύχτας δὲ θᾶναι δοσάτο τᾶνερ

Ὅσο ἡ προῆ, ποὺ ἡ ἀγάπη σου ξανά θὰ μᾶς φέρῃ.

Μὲ θυμὸν, μὲ σκοποὺς τὴν ψυχὴ μας καὶ πάρι

Βύθισέ τη στῆς ξανθῆς Ἀρμονίας τὸ κύμα.

Κι ἂν μεγάλη ὅπως προῖτα ὁ χορὸς σου δὲ θᾶβῃ
[νὰ ψάλλῃ,

Τὴν Ἀγάπη τὴν πλάστρα ξύπνισέ τη ἀπ' τὸ μνημα,

μικρυτάει ὁ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσέας, ποὺ γράφει
(Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων ΚΕ). Ὅταν δὲ τὴν τού-
των (τῶν γραμμάτων) ἐπιστήμην λάβωμεν, τότε
ἐρχόμεθα γράφειν τε καὶ ἀναγινώσκειν κατὰ συλ-
λαβὴν καὶ βραδέως τὸ πρῶτον· ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος
ἀξιόλογος προελθὼν τύπος ἰσχυροῦς αὐτῶν ἐν ταῖς
ψυχαῖς ἡμῶν ποιήσει, τότε ἀπὸ τοῦ βᾶστου δρώμεν
αὐτὰ καὶ πᾶν ὅ,τι ἂν ἐπιδῶ τι· βιβλίον ἀπαι-
στως διερχόμεθα εἴς τε καὶ τάχει ἀπίστως. Ἐμεῖς
ποὺ ξέρουμε ἀπὸ παιδαγωγικὴ καὶ κάναμε κιόλας
πολλὰ χρόνια τὸ δάσκαλο ξέρουμε πὼς ὁ μαθητὴς
μόνο ἐκεῖνα ποὺ καταλαβαίνει πολὺ καλὰ μπορεῖ νὰ
διαβάζει χωρὶς λάθος, λείψτερα καὶ γρήγορα, ὅπως
μποροῦσαν νὰ διαβάζουν οἱ ἀρχαῖοι μας μὲλις μά-
θαιναν ἀνάγνωσι.

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ σήμερα σὲ ὅλα τὰ ἔθνη ἐξόν
ἀπὸ τὸ δικό μας. Ἀπὸ πάλι τὸ μικρυτάει ὁ κ.
Δ. Βικέλας ποὺ εἶχε γράψῃ στὸν Πικρνασσὸ (τόμ.
ΙΑ', σελ. 142) «Εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη ὁ μαθὼν εἰς
τὸ σχολεῖον νὰ συλλαβίζῃ μόνον καὶ ἀναγινώσκῃ
δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὰ εἰς τὴν γλώσσαν του γρα-
ρόμενα βιβλία».

Πῶς σ' ἐμᾶς τὴν καθαρεύουσα δὲν τὴν κατα-
λαβαίνει καλὰ ὅχι ὁ λαός, τὸ λαὸς ὅς τὸν ἀφήσουμε
νὰ ἡσυχάσει, παρὰ οἱ καλῶτεροι δασκάλοι μας,

ἀπὸ τ' ἀπόδειξα μὲ δικὰ τους λόγια στὸ βιβλίο
μου (τὴ γλώσσά μας), κι ἀνάφερα τέτοιους μερικὸς
(σελ. 48—49) τὸν κ. Γ. Χατζιδάκη, τὸν κ. Ἀ.
Ἐφταξία, τὸν Παν. Σούτσο. Τώρα κοντὰ σ' αὐτοὺς
βάζω καὶ τὸν κ. Κ. Σ. Κόντο ποὺ γράφει στὸ
«Λόγιον Ἑρμῆν» (Α', τόμ. σελ. 152). «Ἡμῖν τοῦ-
λάχιστον ἀνοήτως γεγραμμένη ἡ ρῆσις αὕτη (τοῦ
Ἀσωπίου) φαίνεται καὶ ἀδιανοήτως ἔχουσα». Ἀπὸ τὴ
ἡ φράση εἶναι Ἀπὸ μὲν ἐνεστώτος εἰς προστακτικὴν
ἀπὸ δὲ ἀορίστου εἰς ὑποτακτικὴν φέρεται τὸ μήν.
Ἀπ' αὐτοὺς δὲν ξεχωρίζουμε καὶ τὸν κ. Δ. Βερ-
ναρδάκη ποὺ πλατιὰ φαρδὴ καὶ ἀρτὸς στὸν «Ψευ-
δαυτικισμοῦ ἔλεγχος» Σελ. 424» τὸ μαρτυρεῖ πὼς δὲν
καταλαβαίνει τὴν καθαρεύουσα καὶ τοῦ λόγου του
κι ἄλλοι σὰν κι αὐτόνα καλαμαράδες, καὶ γράφει
καὶ τὴν κλίτα.

Τώρα ἀπὸς αὐτοὶ οἱ καλῶτεροι γραμματισμένοι
μας δὲ μπορούν νὰ καταλάβουν ὅπως πρέπει τὴν
καθαρεύουσα, φυσικὰ πολὺ λιγώτερο τὴν καταλα-
βαίνουν οἱ ἄλλοι ποὺ μόνο τὸ Γυμνάσιο ἔχουν τε-
λειώσει ἢ σπουδᾶσαν κατόπι καμιά ἄλλη ἐπιστήμη,
κι ὅχι φιλολογία. Ἀρτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ σὲ
δικό μας τὸ ἔθνος δὲν ζοδεύονται βιβλία γραμμένα
στὴν καθαρεύουσα, ἐξόν ἐκεῖνα ποὺ εἶναι γιὰ τὰ σκο-
λεῖα, καὶ κατὰ μυστιστορήματα ἀκόμα πολὺ ξετσι-

πωτα. Ἐκεῖνοι ποὺ τελειώνουν σ' ἐμᾶς Γυμνάσιο
καὶ Πανεπιστήμιο βέλουν καλῶτερα νὰ βλέπουν τὸ
διάβολο παρὰ κανένα ἑλληνικὸ βιβλίο γραμμένο
στὴν καθαρεύουσα· τὴ δοκιμὴ τὴν κάναμε καὶ ξέ-
ρουμε πολὺ καλὰ ἐκεῖνο ποὺ λέμε. Κι ὡς τόσο φω-
νάζουν καὶ τσιρίζουν γιὰ τὴν καθαρεύουσα, ὅχι γιὰ
λογαριασμὸ δικό του; ποὺ δὲ διαβάζουν, παρὰ γιὰ
λογαριασμὸ τῶν ἄλλων ποὺ θὰ διαβάζουν ἂν τύχῃ
νὰ βροῦνε βιβλία στὴν κοινὴ μας γλώσσα.

Οἱ γραμματισμένοι μας, καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι ποὺ
ἔχουν τελειώσει Πανεπιστήμιο, μοιάζουν ὅχι μὲ
τοὺς Τούρκους ἀγάδες, ὅπως θέλει νὰ πεῖ ὁ κ. Βερ-
ναρδάκης στὸν «Ψευδαυτικισμοῦ ἔλεγχος» (σ. 412),
παρὰ μὲ τοὺς Γενιτσάρους. Ἀπὸ τοῦ ὄντος πῆγαιναν
σὲ χωριὰ καὶ κάθονταν στὸ τραπέζι γιὰ νὰ φάνε,
ἐξόν ποὺ ἔτρωγαν χάρισμα, ἔπρεπε νὰ πλερωθοῦν
κιόλας γιὰ τὸν κόπο τους ἀπὸ τοὺς χωριανούς, κι
ὁ φόρος ἐκεῖνος ποὺ πλερώνονταν λέγονταν «ντὶς
παρὰσι» (λεφτὰ γιὰ τὰ δόντια τους). Κ' οἱ δικοί
μας οἱ γραμματισμένοι γιὰ νὰ διαβάσουν τώρα ἐξόν
ποὺ πρέπει νὰ πάρουν τὰ βιβλία τους χάρισμα, χρε-
ίζεται νὰ πλερωθοῦν κιόλας γιὰ τὸν κόπο τους, μὲ
τὴ διαφορὰ ποὺ τὸ ντὶς παρὰσι ποὺ θέλουν αὐτοὶ
εἶναι 50 καὶ 100 φορές περισσότερο ἀπὸ τὸ ντὶς
παρὰσι ποὺ ἤθελαν οἱ παλιοὶ Γενιτσάροι. Καὶ σ'

Ποῦ προσμένει θλιμμένη ἐκεῖ μέσα νὰ φτιάξῃ
*Ὅση σὺν ἰσχύϊ σου δύναμις δημοφιλῆς εἶχει μάσει.

*Ὡ γλυκύπνοη! γύρνα καὶ πάλι κρατῶντας
Τὴ χρυσόχορδῃ λύρα, διθυράμβους καινούργιους
[ν' ἀρχίσῃς.

Τῶν συντριμμιῶν ἡ ψυχὴ τὴ φωνὴ σου ἀγροικώντας
Σιγαλὰ τὸ σκοπὸ θὰ κρατῇ. Κι ἂν θὰ στήσῃς
Βαρκικούς ξεχασμένους χορούς, τὸ τραγοῦδι
Θὰ χυθῇ μ' ἄγρια ὄρμη κι ἀπαλὸ σὰν τὸ χυοῦδι.

Τῆς ἐλπίς τὰσημύφυλλα κοίτα πῶς γέρνουν·
Λαχταροῦν τὸ θεῖο μέτωπό σου νὰγγίζουν.
Τ' ἀκρογιάλια ἀγεράκια γητεμένα σοῦ φέρνουν
Τὸν ἀνθόσπαρτο δρόμο, ποῦ ξέρεις, νανοῖζουν.
Στ' ἀγιοτόπια τὴ φλόγα ἂν δὲ βρῇς ἀναμένη,
Στὴν καρδιά μας καὶ πάλι ἀναπέ τη νὰ μέρῃ.

*Εἰμι πύλι! μαζί σου νὰ ξανάρθουν κ' οἱ Χάρες,
Νὰ ποτίσουν τοῦ νοῦ παρηγύρια καὶ γιοστὲς τῆς
[Εὐφροσύνης.

Κι ἂν δὲ σμίξῃ ἡ φωνή σου μὲ πολεμίων ἀντάρες,
Στῆσε τρώπαια Δόξας—ὅπως ξέρεις νὰ στήγῃς—
Στὴν καρδιά, στὴν ψυχὴ καὶ στοῦ νοῦ τὰ βαθιά.
Ποῦ θὰ φέγγῃ τῶν ἔργων ἡ νικητὴ δημοφιλία.

*Αναῖξέ το καὶ πάλι τὰθρονόλαλο στόμιο,
Τῆς Ἀγάπης ἡ φλόγα, ἡ λαχτάρα τῆς Δόξας, παν-
[τοῦ νὰ χυθοῦν.

*Ἡ παρὰ τῆς Ἀλήθειας δὲ στέρεψε ἀκόμα.
Αἰεὶς πάλι τὸ δρόμο τοῦ κήπου, ποῦ οἱ δάφνες
[ἀνθοῦν.

*Ὡ γλυκύφωνη! ἀρχίνα χορὸ, ποῦ θὰ σείσῃ
Τις καρδιές γιὰ νὰ νοιώσουν τὸ τραγὸ σου μεθόσι.

Τοῦ παλιοῦ τραγουδιοῦ κάθε ἀκούριτος ἦχος,
—Τραγουδιοῦ, ποῦ τὴ Δόξα λογιᾶζει μητέρα—
Δὲ θὰ νοιώσῃ τὸ διάβα σου δίχως
Νὰ τριγυρίσῃ βαθιὰ τὸν ἀνάλαφρο ἀδέσπο.
Γύρνα πάλι! νὰ στήσῃ στὴν ψυχὴ θαρρετὴ
Τὸ τρισημελιωτὴ της παλάτι ἡ παρθένη Ἀρετὴ.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΝΗΣ

— Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ παππῆς σου εἶχε ξεκόψει μὲ
τὴ γιγιά σου;
— Ἀλήθεια...
— Σὰ δὲ ντραπήκανε, τέτοιο γέρο.

Ἄφτο ποῦ λέω ἔκανα τὴ δοκιμή, γιατί ἔδωσα χάρι-
σμα 255 κομμάτια βιβλία ἀπὸ τὸ σύγραμμά μου «Ἡ
Γλῶσσα μας» γραμμένο στὴν καθαρεύουσα σ' ὅλους
τοὺς βουλευτάδες κ' ὑπουργούς. πιστέψω ὅμως πὼς
δὲν τὸ διαβάσαν πολλοὶ γιατί δὲν εἶχα νὰ πλερώσω
καὶ «ντὶς παρσί». *Ἐ μᾶς πλερώνετε, ἔ διαβα-
ζομένε» λέν' οἱ γραμματισμένοι μας, ὅπως ὁ Χιὼ-
της στὴν κωμωδία τοῦ Γακωβόκκιν Νερούλαῦ. Οἱ
βουλευτάδες ὅμως ἦταν πάλι πολὺ καλύτεροι ἀπὸ
τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Πανεπιστημίου, ποῦ δὲ μοῦ μοί-
ρασαν ἀκόμα ὡς τώρα τὰ βιβλία ποῦ ἔδωσα νὰ μοι-
ραστοῦν χάρισμα στοὺς καθηγητάδες τοῦ Πανεπι-
στημίου, ὅσο κι ἂν πῆγα πολλές φορές στὸ Πανε-
πιστήμιο γι' ἄφτὴ τὴ δουλιὰ. Δὲ θέλουνε νὰ δια-
βάσουν τὸ βιβλίό μου, βλέπετε, μὴν τύχει καὶ μᾶς
πυλέσουν γιὰ τὰ βάρσανα ποῦ μᾶς κάνουν.

Θέλω ὅμως κ' ἔχω καὶ τὴν ἀπαίτηση νὰ μᾶς
δείξουν οἱ δασκάλοι πρῶτα πρῶτα σὲ ποῖο ἄλλο μέ-
ρος ἄφησαν οἱ γραμματισμένοι τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ
κ' ἔφτιασαν ἄλλη δική τους, καὶ κατόπι σὲ ποῖο
ἔθνος γίνεται ἀφτὸ ποῦ γίνεται σ' ἐμᾶς, νὰ μὴν
μπορέσει ὁ πιὸ ξυπνὸς ἄνθρωπος νὰ μάθει ὅπως
πρέπει τὴ σημερινή του γλῶσσα, θυσιάζοντας γι'
ἀφτὸν τὸ σκοπὸ ὅλη του τὴ ζωή.

*Ὅστερα ἀπ' ἀφτὰ τὰ δυὸ πράγματα θέλω νὰ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Ο ΦΑΟΥΣΤ

*Εἷας κοσμογυρισμένος Ρωμιὸς ποῦ εὐτύχησε νὰ
ἴδῃ τὸν «Φάουστ» καὶ στὸ Βερολίνο καὶ σ' ἄλλα
φημισμένα θέατρα τῆς Εὐρώπης, μᾶς ἔλεγε τὴν Κυ-
ριακὴ βράδυ, στὸ φουαγιέ τοῦ Βασιλικοῦ, ὅστερ'
ἀπὸ τὴν παραμυθία νύχτα τῆς Βαλπούργης, πὼς
γιὰ τὴν Ἀθήνα ἡ παράσταση τοῦ «Φάουστ» εἶναι
μιά πρόδο σημαντικὴ, ποῦ μονάχ' αὕτῃ εἶναι ἀρ-
κετὴ νὰ τήνε βάλει πλάι σὲ κάθε πόλη τῆς Εὐρώ-
πης ποῦ γέγραψε πιά στὸν πολιτισμὸ.

Τὴν παρατήρηση τοῦ κοσμογυρισμένου Ρωμιοῦ
δὲν τήνε βρήκαμε καθόλου υπερβολικὴ. *Ὁ ἄνθρω-
πος αὐτός, σκεφτήκαμε, εἶδε κι ἄλλον κόσμον, κατὰ-
λαβαίνει κι ἀπὸ Τέχνη, εἶναι κι ἄνθρωπος ποῦ δὲ
φοβᾶται, ὅπως τὸ παθαίνουμε οἱ περισσότεροι Ρω-
μιοί, νὰ λείει τὸ κλλό—πᾶσι λοιπὸν νὰ πεῖ πὼς ἔ-
χει δικιο καὶ πὼς ἔτσι θάγῃ τὸ πρᾶμα.

Μιά κρίση λοιπὸν αὕτῃ γιὰ τὴν παράσταση.
*Ἐχομε τώρα κι ἄλλη μιά—Ρωμιὸς κι ὁ δεύτερος
κριτικὸς—γιὰ τὸ ἀθάνατο ἔργο:

—*Ὅποιος δὲ θαμᾶζει τὸν «Φάουστ», μὰ τοῦ
μάσει καὶ νὰ τόνε κρίνει, εἶναι γὰρ ἄδικο!

Κρίση γιὰ τὴν μετάφραση δὲν κάνουμε. *Ὁ κ.
Χατζόπουλος, μαθαίνουμε, ἔδωσε στὸ «Νουμζ» δυὸ
τρίκα κομμάτια ἀπ' αὕτῃ καὶ ὅσοι καταλαβαίνουν ἀπὸ
ποίηση κ' εὖ κρίνουν.

*Εἷας ἀπὸ τὰ κομμάτια ποῦ θὰ δημοσιέψῃ στὸ
σημερινὸ φύλλο ὁ «Νουμζ», εἶναι καὶ τὸ τραγοῦδι
τῆς ἀνέμης. Ἀντιγράφουμε δὴ τὴ τέσσερις πρῶ-
τες στροφές τοῦ ἴδιου τραγουδιοῦ ἀπὸ μιά ἄλλη, τυ-
πωμένη, μετάφραση καὶ σχολιοῦμε τὸ στόμα μας:

Οἱμοι, ἡρεμῶν
οὐδαμοῦ εὐρίσκω!
*Ἄλγος τὴν καρδίαν
μοῦ συντρίβει! Θρήσκω!

*Ὅπου λείπ' ἐκεῖνος,
δι' ἐμὲ κλαυθμών!
Ἦες ὁ κόσμος θρήνος,
ἄπειρος κευθμών!

Ἦσσα μοι δονεῖται
ρεῦ! ἡ κεφαλὴ!

μᾶς δείξουν οἱ δασκάλοι ἂν ἄρτοί με τὴν καθαρέ-
βουσα τους δὲ βατανίζουν καὶ δὲν τιμωροῦν τὸ δικό
μας ἔθνος χειρότερα ἀπὸ κάθε τράχανο κι ἀπὸ κάθε
δχιτρή.

Γιατὶ νὰ τί γράφει ὁ Αἰλιανὸς στὴν Ποικίλῃ
Ἱστορία του (Ζ', βιβλίον 15). «Ἡνίκα τῆς θα-
λάσσης ἤρξαν Μιτυληναῖοι, τοῖς ἀφισταμένοις τῶν
συμμάχων τιμωρίαν ἐκείνῃ ἐπήρτησαν, γράμματα
μὴ μαυθάνειν τοὺς παῖδας αὐτῶν, μηδὲ μουσικὴν
διδάσκεισθαι, πατῶν καλᾶσεων ἡγησάμενοι βρυτά-
την εἶναι ταύτην, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ κατα-
βιώναι».

Καὶ νὰ τί μᾶς ἔκαναν κι ἄρτοί με τὴν καθαρέ-
βουσα τους. Κατάρθωσαν νὰ μὴ διαβάξῃ ὁ λαὸς
μας μήτε βιβλία, μήτε περιοδικὰ, μήτε φημερίδες,
μήτε τὸν κόσμὸ τίποτις ποῦ δὲ διαβάξῃ. Τὸ ξηγή-
σαμε καὶ τ' ἀποδείξαμε στὸ πρῶτο βιβλίό μας ἀ-
φτὸ τὸ πρᾶμα ἐξὸν πολλὰς ἄλλης μαρτυρίας, καὶ με-
τὰ τὴ διπλὴ μαρτυρία τοῦ καθηγητῆ κ. Ν. Καζέζη
καὶ τοῦ πρὶν ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, τοῦ μακαρίτη
Σ. Ρώμα. Παρν. Δ'. τόμ. σελ. 273—4. Τὴν ἀνα-
φέρουμε καὶ τὴ μαρτυρία τοῦ κ. Θ. Δηλιγιάννη.

*Ὁ κ. Δηλιγιάννης, ὅταν μίαν φορὰν ὁ κ. Ἀθ.
Εὐταξίας τοῦ ὀμίλει περὶ Δηλιγιαννικῆς τινος ἐφη-
μερίδος ἥτις ὕβριζε τὸν ἐκ Λοκρίδος βουλευτὴν φι-

Καὶ ὁ νοῦς κλονεῖται,
καὶ μὲ πυρρόβλη!

Δι' ἐκεῖνον μένω
ἐπὶ τῆς φλῆγας,
δι' αὐτὸν πηγαίνω
εἰς τὰς ἰγυῖας!

*Ὁ κριτικὸς τῶν σχολίων κ. Πῶπ ἀποκάλεσε
τὴ γλῶσσά ποῦ μεταχειρίστηκε ὁ Χατζόπουλος στὴ
μετάφρασή του, «γλῶσσα τῆς ταβέρνας». Ἄν εἶναι
γλῶσσα τῆς ταβέρνας αὕτῃ, τότε ἡ γλῶσσα τοῦ
«Οἱμοι ἡρεμῶν» εἶναι γλῶσσα τῶν σχολίων. Μή-
πως θὰ μᾶς πείτε ὅστερ' ἀπ' αὕτῃ τὴν παρατή-
ρηση, παρακαλοῦμε, πὼς δὴ κι ἐμπρὸς θὰ πηγαί-
νετε στὴς ταβέρνες γιὰ νὰκούτε τὴν εὐγενικὴ
γλῶσσα καὶ θὰ φεύγετε μιλῶν καὶ μιλῶν ἀπὸ τὰ
σχολία ποῦ μιλᾶνε γλῶσσα βρώμικη, ποῦ πέρτουν
ἀπὸ πάνω της, σὰ σκουλήκια, κί φιλὰ καὶ οἱ κευθ-
μῶνες;

*Ὅ, τι κατάρρε ὁ Χατζόπουλος με τὴν εὐγε-
νικὴ, με τὴν ἐμπνευσμένη, με τὴ ζωντανή μετα-
φρασή του, εἶνε μεγάλο, πολὺ μεγάλο. Δὲν ἐπεβά-
στηκε μονάχ' ἀπὸ τὸν Γκαίτε καὶ δὲ μᾶς ἔχαριτε μο-
ναχὰ πιστὸ κ' εὐτυχεῖσθαι «ἐκμαγεῖον» τοῦ μεγά-
λου ἔργου, μὰ καὶ μᾶς ἔδανε νὰ χαροῦμε τὴν ὁ-
μορφίαν καὶ τὴ λεδενικὴ τῆς γλώσσας μας τῆς
ζωντανῆς, τῆς ἐθνικῆς μας γλώσσας, ποῦ ἀποδεί-
χτηκε μιά ἀκόμη φορὰ ἱκανὴ νὰ ντίσει με πλού-
σια καὶ φανταχτερὴ φορεσιὰ καὶ τέχνηστορατικώ-
τερο κορμί.

Σὲ τέτια χέρια ἂν ἔπεφτε κ' ἡ Ὀρέστεια, δὲ θὰ
γινόντουσαν τὰ περσινὰ μακαριαλῆκια κι ὁ κόσμος
θὰ καπέλωνε τοὺς δασκάλους μόλις κένανε νὰ τοῦ
μιλήσουνε γιὰ βεβήλωση τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ.

ΚΑΠΙΟΣ

Η ΛΙΜΝΗ

Στὴν ἀκρία της στέκουμαι καὶ κοιτάζω. Φαίνεται
σὲ μένα τῆς Ἰσθμίας τὸ γόργαλο κύλισμα, σὺ νανοί-
σμα τῆς Φύσης. Μαγέφτε με, ὁμορφάδες ὁλοζών-
τανες, καὶ τοῦ ὄνειρου μου φανεώστε μου τὸν κόσμον.
Τάττοραχο νερὸ ποῦ ἕνα βῆμα μακριὰ μου μακρένε-
ται ὡς γίγει ὁ μαγικὸς καθρέφτης ποῦ θὰ μοῦ δείξει
τὸ μεγάλο πόθο. Ὡ δέντρα κ' ἱερεῖς κλαίοντες, ποῦ

λον τοῦ ὄντα. τῷ εἶπε· — «Διὰ τί ἀνταγχεῖτε κ-
Εὐταξία; Εἰς τὴν Λοκρίδα ἀναγινώσκου» ἐφημερί-
δας; Ἐὰς ἐρωτῶ, διότι εἰς τὴν Γορτυνίαν δὲν ἀνα-
γινώσκου» (Σχρπ 7 Μαρτίου 1902, κύριον ἄρθρον).
Τὸ μαρτυρεῖ αὐτὸ τὸ πρᾶμα καὶ ὁ ἴδιος ὁ Εὐταξίας
ποῦ σῶπασε καὶ δὲν ἔδωσε καμιά ἀπάντησιν τοῦ
Δηλιγιάννη.

Κι ἔς μᾶς δείξουν τώρα οἱ δασκάλοι, ποῦ με
τὴν καθαρεύουσά τους ἀρίνουν ἀγράμματα τὸν Ἑλ-
ληνικὸ λαόν, κ' ἔτσι μᾶς τιμωροῦν πολὺ σκληρὰ χω-
ρὶς νὰ εἶχαν πάθει τίποτε κακὸ ἀπὸ μᾶς, τί δια-
φέρει ἡ δική τους τιμωρία ἀπὸ τὴν πιὰ σκληρὴ τι-
μωρία τῶν ἀρχαίων Μιτυληνίων, ποῦ ἄφιναν ἀγράμ-
ματα τὰ παιδιὰ τῶν συμμάχων τους ποῦ σήκωναν
κεφάλι;

Μπορεῖ ὅμως οἱ δασκάλοι νὰ ποῦν, πὼς οἱ Ἰω-
μιοὶ καταλαβαίνουν καλὰ τὴν καθαρεύουσα, δὲ δια-
βάξουν ὅμως γιατί εἶνε τεμπέλικες, ὅπως μιά φορὰ
ἕνας παλιὸς δάσκαλος εἶγε ἀφήσει πολλὰς κέρες νη-
στικὸ τ' ἀλογό του γιὰ νὰ τὸ μάθει νὰ μὴ φάει,
καὶ κατόπι ἀφού ψόφησε ἀπὸ τὴν πείνα ἔλεγε «Δυ-
στυχία μου, μόλις ἔμαθε τ' ἀλογό μου νὰ μὴ φάει
καὶ ψόφησε». Πρέπει ὅμως νὰ ξέρουν πὼς ἐμεῖς δὲν
ἔχομε καιρὸ ν' ἀκούσουμε ἀνυποψίας, καὶ πρέπει νὰ
μᾶς τ' ἀποδείξουν λογικὰ πὼς ὁ λαὸς καταλαβαίνει